

Lausunnon antaminen Suomen Hyötytuuli Oy:n Tahkoluoto-Ulvila 400+110 kV voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta VARELY/3096/2024

Kaupunginhallitus 26.08.2024 § 198
244/11.00.02/2024

Valmistelija Kaupunkisuunnittelun johtaja Juha Virola, puh. 0400 134 718

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Ulvilan kaupunginhallitukselta lausuntoa Suomen Hyötytuuli Oy:n (1.9.2024 alkaen Tahkoluoto Offshore Oy) Tahkoluoto-Ulvila 400+110 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 4.9.2024 mennessä. Lisäksi on pyydetty varaamaan mm. ympäristönsuojelu-, maankäyttö-, terveydensuojelu- ja sosiaaliasioita käsitteleville lautakunnille tai viranhaltijoille tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

YVA-ohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankealueen nykytilasta sekä esitys hankkeen todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten arvioinnista ja YVA-menettelyn toteuttamisesta. Viranomaisilla on mahdollisuus antaa lausunto ja kansalaisilla sekä yhteisöllä esittää mielipide YVA-ohjelmasta.

Suomen Hyötytuuli Oy (1.9.2024 alkaen Tahkoluoto Offshore Oy) suunnittelee 400+110 kV voimajohtoa Poriin ja Ulvilaan Porin Tahkoluodon ja Fingrid Oyj:n Ulvilan sähköaseman välille. Hanke liittyy Tahkoluodon merituulipuiston laajennukseen, jonka liittäminen kantaverkkoon vaatii sähkönsiirtoyhteyksien parantamista Tahkoluodon ja Ulvilan välillä. Voimajohtoreitille on nollavaihtoehdon lisäksi kaksi hankevaihtoehtoa VE1 ja VE2, joiden pituudet ovat noin 42 ja 38 kilometriä. Hankkeen YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot on suunniteltu toteutettavaksi ilmajohtoina.

Hankkeen vaihtoehdot:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Pohjoinen reitti. Uusi 400 + 110 kV voimajohto Tahkoluodosta Ulvilaan. Reitti kulkee Lampaluodon, Porin saaristotien, Ämttöön, Puodan ja Kellahden kautta. Välillä Kellahti-Ulvila VE1 reitti sijoittuu olemassa olevan 400 kV voimajohdon rinnalle. Vaihtoehdon pituus on noin 42 kilometriä.

VE2: Eteläinen reitti. Uusi 400+110 kV voimajohto Tahkoluodosta Ulvilaan olemassa olevan 400 kV voimajohdon rinnalla. Reitti kulkee Lampaluodosta Kolpanlahden pohjoisosan halki Skuutviikiin ja edelleen Kellahteen ja siitä Ulvilaan. Vaihtoehdon pituus on noin 38 kilometriä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma ja kuulutukseen liittyvät materiaalit ovat luettavissa ympäristöhallinnon verkkosivuilla

osoitteessa www.ymparisto.fi/tahkoluoto-ulvila-voimajohto-YVA. YVA-ohjelmaa on esitelty avoimessa yleisötilaisuudessa 19.8.2024. Ulvilan kaupunkisuunnittelun johtaja kuuluu YVA-ohjelmassa mainittuun voimajohtohankkeen seurantaryhmään ja on osallistunut seurantaryhmän kokoukseen 5.6.2024. Seurantaryhmän tarkoituksena on edistää tiedonkulkua ja -vaihtoa hankkeesta vastaavien, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Seurantaryhmän edustajat seuraavat ympäristövaikutusten arvioinnin kulkua ja esittävät mielipiteitään ympäristövaikutusten arvioinnin laadinnasta. Kaupunkisuunnittelun johtaja on osallistunut myös hankkeen YVA-menettelyn käynnistämisen yhteydessä käytyyn YVA-lain 8 §:n mukaiseen ennakkoneuvotteluun 18.4.2024.

Porin Tahkoluodosta Ulvilan sähköasemalle Kaasmarkkuun ulottuva voimajohtohanke sijoittuu noin 6,5 kilometrin matkalta Ulvilan kaupungin puolelle. Voimajohtoon on suunniteltu Ulvilassa sijoittuvan olemassa olevan Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävän yhteyteen nykyisen johtolinjan vierelle sen eteläpuolelle. Tämä tarkoittaa käytännössä olemassa olevan johtokäytävän leventämistä. Olemassa olevien voimajohtojen viereen sijoituessaan uuden voimajohtoon tilantarve on hieman pienempi verrattuna erilliseen uuteen johtokäytävään. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 voimajohtoreittilinjaukset ovat Ulvilan alueelle sijoittuvilta osiltaan keskenään samanlaisia.

Suunnitellun voimajohtolinjauksen alueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja. Lähimmillään voimajohtolinja sijoittuu 1,4 kilometrin päähän Harjunpään asemakaava-alueista. Kaasmarkun osayleiskaava on lähin yleiskaava noin 1,5 kilometrin etäisyydellä. Voimajohtolinjaus kuitenkin sijoittuu vireillä olevan Harjunpään aurinkovoimalan osayleiskaavan alueelle ja kaavan perustana olevan SAJM Holding Oy:n teollisen kokoluokan Harjunpään aurinkovoimalan hankealueelle.

Satakunnan maakuntakaavassa ja vaihemaakuntakaavoissa 1 ja 2 hankealueelle kohdistuu vain vähän kaavamääräysmerkintöjä tai aluevarauksia. Voimajohtolinjan kohdalle sijoittuu vain voimalinjan ja ohjeellisen voimalinjan merkinnät, arvokkaan kallioalueen merkinnät (ge2, Annankorpi-Aukeakallio ja Nokkoslevonkallio ym.) sekä energiahuollon alue (EN, Ulvilan muuntoasema). Voimajohtolinja kulkee lyhyen matkaa opetusmetsän (M") halki ja sivuaa Ruosniemen ulkoilualuetta (V). Linja sijoittuu Harjunpään taajaman ja Porin rajan välisellä alueella kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeelle (kk2). Ulvilan sähköasemalle liittyessään hanke sijoittuu vähäisessä määrin maisemallisesti tärkeälle alueelle (Harjunpäänjoen kulttuurimaisema) ja maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle (Harjunpään kylä ja kulttuurimaisema). Voimalinjoja koskevien merkintöjen perusteella hankkeen kohdalle on maakuntakaavassa osoitettu varaus uudelle voimajohtolinjalle, joka sijoittuu nykyisen Ulvila-Meri-Pori (Tahkoluoto) voimajohtokäytävän yhteyteen sen itä-/pohjoispuolelle. Tarve kantaverkon vahvistamiselle tällä kohtaa on siis tunnistettu maakuntatasolla jo aiemmin.

Hankealueen Ulvilan puolelle sijoittuvat kiinteistöt ovat yksityisomistuksessa. Hankealue on nykyisin maankäytöltään pääasiassa metsätalousaluetta ja vähäisemmässä määrin maatalousaluetta. Voimajohtolinjan välittömässä läheisyydessä sijaitsee kymmenen asuinrakennusta ja kaksi lomarakennusta.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma karttaliitteinen, lausuntopyyntö ja kuulutus ovat liitteinä.

LAUSUNTO

Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu perusteellisesti ja asiantuntevasti. YVA-ohjelman laatineella työryhmällä on ollut riittävä asiantuntemus ja kokemus tehtävään. YVA-ohjelman mukaan toteutettava arviointi antaa riittävät tiedot toiminnan vaikutuksista ja vaihtoehdoista. YVA-ohjelman liitteenä olevat kartat ovat riittävän selkeitä ja auttavat arvioimaan hankkeiden paikallisia vaikutuksia.

Hanke on tarpeen Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen liittämiseksi kantaverkkoon, koska alueen nykyinen sähköverkko ei palvele laajennushankkeen sähkönsiirtotarvetta. Kyseinen merituulipuistohanke ja sen liittäminen kantaverkkoon ovat tärkeitä Suomen sähköntuotannon ja huoltovarmuuden kannalta. Paikallisesti tuotetun vihreän sähkön merkittävä tuotanto ja sen liittäminen kantaverkkoon parantaa Porin kaupunkiseudun ja Satakunnan houkuttelevuutta vihreän siirtymän investoinneille ja tukee siten alueen elinvoiman kehittymistä. Hanke tukee Suomen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä.

Tahkoluodon merituulipuiston laajennushankkeen liittäminen kantaverkkoon tapahtuu luontevimmin ja lähes väistämättömästi Ulvilan sähköasemalle, joka on Fingrid:n kantaverkon kytkinlaitos. Lähialueella ei ole toista soveltuvaa kantaverkon kytkinlaitosta. Hankkeen voimajohtoreittilinjaus sijoittuu Ulvilan alueella olemassa olevan Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävän yhteyteen, joka on yleislinjaukseltaan melko suoraviivainen ja maankäytöllisesti tehokas ja sikäli ympäristövaikutuksiltaan edullinen. Yleisesti hyväksytty ja hyväksi koettu periaate on, että uudet voimajohtolinjat pyritään sijoittamaan olemassa olevien voimajohtokäytävien yhteyteen ja vältetään kokonaan uusien voimajohtokäytävien muodostamista. Näin pystytään rajoittamaan sähkönsiirtoverkon aiheuttamien ympäristövaikutusten leviämistä kokonaan uusille alueille ja mm. välttämään yhtenäisten metsäalueiden ja huomionarvoisten elinympäristöjen pirstoutumista.

Vireillä olevien vihreän siirtymän hankkeiden, erityisesti suurten merituulipuistohankkeiden vaikutuksesta Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävään kohdistuvat suunnitelmat uusista voimajohtolinjoista ovat merkittävästi lisääntyneet. Ulvilan sähköasemalle on suunniteltu liitettäväksi kaksi tällä hetkellä YVA-menettelyssä olevaa suurta, talousvyöhykkeelle sijoitettavaa merituulipuistohanketta Eolus Finland Oy:n Navakka (1500 MW) ja Wellamo (2000 MW). Hankkeiden kapasiteetit ovat niin suuria, että kumpikin on suunniteltu liitettäväksi sekä Rauman että Ulvilan

sähköasemille, jotka molemmat ovat kantaverkon kytkinlaitoksia. Ulvilan sähköaseman valmiudet ottaa vastaan uusia sähköntuotannon liittymiä on Rauman sähköasemaa paremmat.

Molempien Eolus Finland Oy:n hankkeiden kantaverkkoon liittäminen todennäköisimmin toteutuisi Ulvila-Meri-Pori (Tahkoluoto) voimajohtokäytävän yhteyteen toteutettavilla uusilla 400 kV voimajohtolinjoilla. Hankkeiden suuren kapasiteetin takia niiden vaatimia voimajohtolinjoja ei Fingrid:n noudattamien turvallisuusmääräysten vuoksi voi toteuttaa yhteispylväisiin. Voimajohtokäytävässä nykyisin oleva Fortum Power and Heat Oy:n omistama, 1970-luvulla rakennettu 400 kV voimajohtolinja voi mahdollisesti tulevaisuudessa tapahtuvan - muuttuneessa maailmantilanteessa huoltovarmuusnäkökulman sisältävän - Tahkoluodon voimalaitoksen lakkauttamisen myötä jäädä vaille käyttöä. Silloin kyseisen johtolinjan valjastaminen uuteen, kantaverkkoa tai merituulipuistoja palvelemaan käyttöön olisi hyvin järkevää, mutta sen varaan ei kuitenkaan tässä vaiheessa voida perustaa Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen kantaverkkoon liittämisen toteutusta.

Eolus Finland Oy:n hankkeet ovat vielä aika varhaisessa selvitys- ja suunnitteluvaiheessa. Jos hankkeet etenevät, toteutunee Navakka näistä ensimmäisenä. Kelluviin perustuksiin perustuva Wellamo on epävarmempi ja pitkäaikaisempi projekti. On myös mahdollista, että lisää uusia merituulipuistohankkeita suunnitellaan liitettävän Ulvilan sähköasemalle. On myös mahdollista, että suurien merituulipuistohankkeiden tuottamalle sähkölle pyritään löytämään suoria käyttäjiä muista vihreän siirtymän hankkeista siten, ettei kaikkia merituulipuistoja välttämättä liitetä lainkaan kantaverkkoon. Valitettavasti tämän tyyppisten epävarmuuksien ja vaihtoehtojen periaatteellisten erojen takia on vaikea arvioida ja ennakoida hankkeiden yhteisvaikutuksia ja tarvetta varautua niihin muussa alueiden käytössä ja maankäytön suunnittelussa. Erityisesti hankkeiden pitkän aikavälin yhteisvaikutukset voivat muodostua varsin merkittäviksi myös voimajohtohankkeiden varrella sijaitsevan yksityisen maanomistuksen ja asuinrakennuskannan kannalta.

Ulvilassa on vireillä kaksi teollisen kokoluokan aurinkovoimalahanketta, joilla voi olla merkittäviäkin vaikutuksia voimajohtohankkeeseen. Vireillä olevat hankkeet ovat: IBV Suomi Oy:n Kaasmarkun aurinkovoimalahanke (271-279 ha, 250 MW) ja SAJM Holding Oy:n Harjunpään aurinkovoimalahanke (464-657 ha, 300-430 MW). Molemmista hankkeista on YVA-menettely ja osayleiskaavoitus käynnissä. Molemmat hankkeet on tarkoitus liittää Ulvilan sähköasemalle, ensin mainittu 110 kV puolelle ja jälkimmäinen 400 kV puolelle. Molemmat hankkeet sijoittuvat Ulvilan sähköaseman läheisyyteen, jälkimmäinen peräti sähköaseman välittömään läheisyyteen. Keskeinen huomioitava seikka on se, että Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävä ja siten myös voimajohtohankkeen reittilinjaus kulkee edellä mainitun SAJM Holding Oy:n Harjunpään aurinkovoimalan hankealueiden läpi. Ulvilan kaupunki pyrkii osayleiskaavan laadinnan yhteydessä ottamaan voimajohtokäytävään kohdistuvat, useista hankkeista johtuvat laajentamistarpeet huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla.

Suomen Hyötytuuli Oy/Tahkoluoto Offshore Oy:n on mahdollista antaa palautetta osayleiskaavan luonnoksesta ja myöhemmin myös ehdotuksesta.

Voimajohtohankkeen liittämässä Ulvilan sähköasemalle tulee ottaa huomioon Ulvilan sähköaseman mahdollinen laajentumistarve. Ulvilan kaupunki katsoo, että Ulvilan sähköasemaan kohdistuu poikkeuksellisen paljon erilaisia, erityisesti uusiutuvan energian tuotantoon liittyviä liityntätarpeita, jotka voivat edellyttää sähköaseman alueen laajentamista. Sähköaseman alueen laajentaminen itään vaikuttaisi loogisimmalta vaihtoehdolta. Myös aseman pohjoispuolella tarvitaan muusta maankäytöstä vapaata aluetta lukuisien pohjoisista ilmansuunnista asemalle tulevien voimajohtolinjojen ja uusien linjavarauksen asemoimiseen. Ulvilan sähköasemasta ja kantaverkosta vastaava Fingrid Oyj huolehtii sähköaseman ja kantaverkon kehittämisestä. Ulvilan kaupunki pyrkii kuitenkin omalta osaltaan varmistamaan, ettei ko. toimintoja ympäröivän maankäytön ratkaisut tarpeettomasti vaikeuta tai estä niiden kehittämistä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Löfbacka Mikko
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa Varsinais-Suomen ELY-keskukselle yllä olevan lausunnon Suomen Hyötytuuli Oy:n Tahkoluoto-Ulvila 400+110 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta VARELY/3096/2024.
Käsittely	Heikki Pukkila poistui esteellisenä kokoushuoneesta ennen asian käsittelyn alkua kello 18.19 ja oli poissa asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan, koska hän on Tuulia Palvelut Oy:n toimitusjohtaja. Esteellisyyden peruste hallintolain 28.1 § kohta 5 (yhteisöjäävi).
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti. Heikki Pukkila saapui takaisin kokoukseen asian päätöksenteon jälkeen kello 18.39. Juha Virola poistui kokouksesta asian päätöksenteon jälkeen kello 18.39. Kaupunginhallitus piti asian päätöksenteon jälkeen tauon kello 18.39-18.48.